THE
DICKRIS PUBLISHING CO.
628 Third Avenue,
NEW YORK CITY.

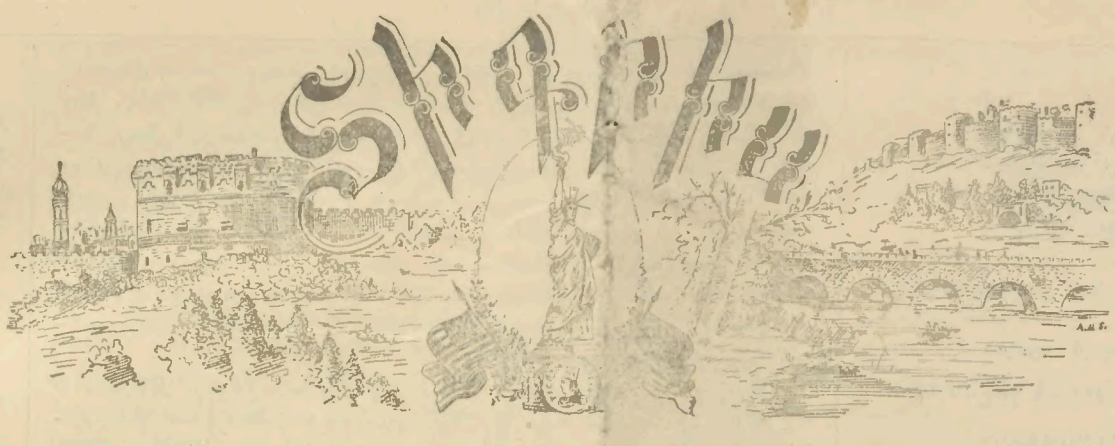

ՏԻԳՐԻՍԻ ՍԻՒՆԱԿՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԱՌՋԵԻ։

ՇԱԲԱԹԱՊԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 9 — ՆԻՒ ԵՈՐՔ, ՅՈՒՆՎԱՐ 8, 1898 — ԳԻՆ 3 ՍԷՆԹ

1898Ը

1897Ն ալ կը գլորի ժամանակի անհունութեան մէջ և Նոր Տարին կոկսի երևիլ Նորածին մանկան մը նման, որուն ապագան մթութեան մէջ թաղուած է։

Մէկդի թողելով այն կրօնական վսեմութիւնը, որով բոլոր Քրիստոնեայ աշխարհը կ'ոգևորուի Դեկտեմբերի մէջ Յիսուսի յիշատակներով, Նոր Տարին խորհրդաւոր նշանակութիւն մ'ունի իր մէջ զոր պիտի ջանամ նկարագրել ՏԻԳՐԻՍԻ հիւրընկալ ափերուն մէջ։

Տարին՝ երկար ճամբորդութենէ մը վերջ՝ կը բոլորի ու կանգ կառնէ ամէն Դեկտեմբեր 31ի առջև, ինչպէս որ նաւը քալելով ալեկոծ ու մրրկայոյզ ովկէանին մէջէն կուգայ կը կանգնի նաւահանգստի խաղաղ ջուրերուն մէջ։

Արդ. Դեկտեմբերի 31ը հասարակ օրերէն բոլորովին տարբեր բան մ'ունի իր մէջ։

Այդ օրը հանգրուան մ'է նաև մարդուս համար մի քիչ կանգ առնելու կեանքի բոլոր պայքարներէն, նեղութիւններէն, յուսահատութիւններէն, պարտութիւններէն կամ յաղթութիւններէն վերջ, զոր ունեցած է ամբողջ տարուայ ընթացքի միջոցին։

Դեկտեմբերի վերջին գիշերը ահարկու տպաւորութիւն մ'ունի կարծես, երբ հին տարին կը թաւալի անդունդին մէջ։ Այդ գիշերը տարուան մը պէտք է ցնցէ մարդուս սիրտը, երբ մի անգամ եաւը նայի ու տեսնէ թէ 365 երկար օրեր անցած գացած են ու ինք տակաւին նոյն վիճակին մէջ գտնուած մնացած է առանց մի փոքր փոփոխութեան։ Այդ խորհրդաւոր օրը պէտք է ահեղ դատաքննութիւն մը ոկսի մարդուս խղճին մէջ, երբ մտածէ թէ ամբողջ տարին իր երկար շրջանը ըրած լմնցուցած է, ու ինք տակաւին թմրեալ պառկած է քնացող մանկան մը պէս որ աչքերը կը չփէ ու չուզեր արթննալ, մինչ արեգակն ճառագայթները իր աչքերը կը թափանցեն։

Ինչպէս անցուցինք հին տարին, ու ինչով կրնանք պարծիլ թէ նոր տարին պիտի սկսինք։

Մեզմէ ո՞վ կրնայ փայլուն դուրս գալ իր խղճի ահաւոր դատաստանին առջևէն։ Յաւօք սրտիւ պիտի ըսեմ թէ Ամերիկայի Հայ գաղթականութեան մեծամասնութիւնս շատ ուղղամիտ պատկեր մը կը ներկայացընենք. կարծես աւելի սարկացած ու յետադիմած ենք։ Շատերս աւելի յառաջդիմութեան ոգի ունէինք այն հարստահարեալ երկրին մէջ քան թէ ունինք այս ազատ աշխարհին մէջ։ Կը սլամաբանեն թէ ազատութիւնն ու քաղաքակրթութիւնը կը մեղկացնեն ու կը սարկացնեն մարդկային հոգին, բայց ես պիտի ըսեմ թէ մենք միշտ յոռին կը տեսնենք ու յոռիին կը հետևինք։ Անգամ մը մըտնենք այս լուսոյ աշխարհին սրտին մէջ ու ջանանք գտնել բարին ու վըսեմը, ան ատեն ինչե՞ր պիտի տեսնենք զորս առաջ մտքէ իսկ անցուցած չէինք,

Փոխանակ անզգայ մեքենայի մը նման լռելեան հետևելու ուրիշին հրամանին՝ մտնենք արհեստի ևգիտութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ, ու իրացնենք զանոնք։ Շատեր կան որ անտարբեր նստած են ու կ'սպասեն Հայաստանի ազատութեան՝ հոն գըտնելու իրենց վերջին հանդստութիւնը. ծոյլի ու տկարի զգացում է այդ։ Եթէ երբէք միայն ամիս մը մնալ որոշած ես այս երկրին մէջ, դարձեալ այդ ամիսը լաւ գործածէ ու պարապը մի՛ վատներ։ Աշխարհի ընդհանուր բերաններէն գովեստ մը կայ Հայոց ճարպիկութեան, մտացիութեան ու յառաջդիմասիրութեան մասին, բայց ատով մենք զմեզ չի խաբենք հպարտութիւն մը զգալով ու մեր ներքին ձայնը հանդարտեցնելով։

Ճանչնանք մեր վէրքերը ու անոնց դարմանը փնտռենք։ Շատ մը երիտասարդներ շեղած են ուղիղ ճամբայէն. շատեր հիւանդութեան մը որդը ունին իրենց կրծքին տակ. շատեր մոռցած իրենց սիրելի յիշատակավայրերը յուսահատութեան ու անկեալ կեանքի անձնատուր ըրած են զիրենք։

Այս բոլորին ներքին գաղտնիքը եթէ հարցնես՝ պիտի ըսեմ թէ այն է որ աննպատակ կեանք մ'ունինք բոլորս ալ։ Գրեթէ երկու ամիս առաջ ամերիկեան նշանաւոր թերթի մը մէջ հարցում մ'եղաւ թէ ինչ է կեանքի ամենէն մեծ հաճոյքը. հինգ պատասխաններ եկան հինգ երևելի գլուխներէ, որոց բոլորն հետևեալ եզրակացութեան յանգած են թէ "Մարդ մը երջանիկ է ու կեանքի գերագոյն հաճոյքը կ'զգայ, երբ նպատակ մը դնէ իրեն համար ու դէպի անոր քալէ շարունակ։ Վիշտը ու փորձութիւնը քաղցր կը թուին իրեն ու աշխարհի տառապանքները չեն յուսահատեցներ զինք, երբ հեռուն կը տեսնէ իր նպատակի աստղը որ կը փայլի ու կը մօտենայ կամաց կամաց։

Կեանքը կարճ է և մահը վաղահաս, սիրելի ընթերցողք։ Ջանա՛նք բան մ'ընել մեր կեանքին մէջ ու լաւ հետք մը թողուլ մեր ետևէն։

Հեռուն սիրելի հողի վրայ եղբայրներ ու քոյրեր ունինք թանկագին, նոքա արցունքոտ աչօք մեզ կը յիշեն ու իրենց լքեալ վիճակին մէջ միակ սփոփանք մ'ունին թէ ազատ երկրի մէջ սիրելի արիւնակիցներ կան որք իրենց համար միշտ կը խորհին։

Այդ արտասուքին ու լացին ի պատասխան գոնէ մենք զմեզ ուղղենք, եթէ չենք կրնար օգնութեան հասնիլ։

Մեր ամբողջ զգացումը և էութիւնը չծախենք օտարի կեղծ մէկ նայուածքին կամ ժպիտին։

Ուխտենք որ սա նոր տարին տարին նոր տարեշրջան մը բանայ ամերիկեան Հայերուս համար։ Զարգացնենք մեր մտային կարողութիւնները. բարձրացնենք մեր սրտի զգացումները։ Հին տարուոյն հետ միասին մէկդի թօթափենք բոլոր գետնաքարշ ու գձուձ զգացումները։

Իւրաքանչիւրս նպատակներ ընտրենք ու անոր մէջ քալենք։ Սա նոր աշխարհի բոլոր ազնիւ ու վսեմ բաները օրինակենք մեր Մայր-Հայաստանի ընծայ տանելու երբոր իւր շուրջ հաւաքուիմք։

Վերջապէս ջանանք նախանձելի վիճակներ ունենալ ի պարծանս Հայանուան։ ԿԱՐ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՕՐԻՆԱԿԸ ՕՏԱՐԷՆ ԿՈՒԳԱՑ

Կ'ուզամ պաշտօնապէս շնորհակալութիւն յայտնել համբաւաւոր հայատէր Օր. Ալիս Սթօն Պլէքուէլի, որ իւր այնքան բարեսէր գործոց հետ՝ չէ մոռցած նաև յիշել ՄԵՐ ՈՐԲԵՐԸ։ Սատցայ իրմէ 25 տոլարի չէք մը՝ ղրկելու համար Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին՝ ի նպաստ Հայ Որբոց։

Ամերիկայի Հայ գաղթականութիւնը լաւ կը ճանչէ այդ համեստ ամերիկացի օրիորդը, որ Հայէ մ'աւելի հայը կը սիրէ. այս անգամ ալ գոգցես կ'ուզէ յիշեցնել Հայ ժողովրդեան թէ ոմիր մ'է անձնական կիրքերու և շահերու զոհել ընդհանուր և կենսական գործեր, որոցմէ մին է որբերու ինդիրը. հաց կ'ուզեն անոնք, կրթութիւն կ'ուզեն անոնք։— Թող Միս Պլէքուէլ օրինակ լինի ամենուն։ Եղբարք, տարին՝ Օսմանեան տասը ոսկի Հայ որբ մը ո՛չ միայն կը ապրեցնէ՝ այլ և հանգստակեաց որբանոցի մէջ կրնայ և կրթել. Պատրաստ եմ այդ մասին բոլոր հարկ եղած դիմումները իրագործելու. տարին տասը ոսկի, այսինքն 50 տոլար, տասը հոգի տարին 5 տոլար տալով՝ կրնայ որբ մը պահել. օ՛ն ուրեմն, այդպէս խումբեր կազմեցէք։

Մնամ աղօթարար Հոգ. Հովիւ
ՄԱՇԹՈՑ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

3 Յունվ. 1898,
Ս. Փրկիչ Եկ. Հայոց Ուստրը.
Պաշտօնական, Թիւ 212

ՄԵԾ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ազգային Հոգաբարձութիւնն, կը լսենք թէ, Յունվար 15ի երեկոյին մեծ հանդէս մը պիտի տայ, հաւանականաբար Մըսանիք հօլի մէջ։ Այս հանդէս կարելի է կանխաւ ըսել թէ ցարդ տեսնուածներուն մէջ առաջնակարգ տեղ մը պիտի բռնէ ամէն կերպիւ, եթէ Հայ ժողովուրդն հոծ բազմութեամբ քաջալերէ զայն։ Հոգաբարձութեան անդամք ժրաջան աշխատութեամբ սկսած են այժմէ պատրաստութիւն տեսնել այս մասին, ու հաւաքել ժողովրդէն այլ և այլ նուէրներ, որք ,մեր լսածին նայելով, աճուրդի պիտի վաճառուին Հանդիսին մէջ ի նպաստ եկեղեցւոյ։ Նուէրներ կ'ընդունին Հոգաբարձութեան Ատենապետ՝ Տ. Թավշանճեան, 343 Պրոտուէյ. և Տիար Քէլէկեան, 390 5րդ Ավն։

* * *

Քաղաքիս Հայ Աւետարանական Եկեղեցին Յունվար 20ի երեկոյին Ատրմս Մէմորիէլ Եկեղեցւոյ Մատրան մէջ մեծ հանդէս մը պատրաստած է Ս. Ծննդեան և Կաղանդի առթիւ.

Այս հանդիսի յայտագիրն, որ կը տպագրուի քիչ ատենէն, կը պարունակէ երգեր, նուագ, ճառախօսութիւններ և շատ մը նորութիւններ.

Մուտքի տոմսերն կ'արժեն 50, 25 և 15 սենդ.

* * *

—Ճըրզիի Ազգ. Հոգաբարձութիւնը որ ձեռնարկած է նոր եկեղեցի մը շինել ի Ուէսթ Հոպոքըն, ընդհ. ժողով ունի վաղը ի Պէրնարտ հօլ, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին։

Այս ժողովին պիտի խօսին այլ և այլ ատենախօսներ։ Յանձնախումբն տեղեկութիւններ պիտի տայ ժողովին հանգանակութեան և գնուելիք տեղերուն վրայ։ Կ'ըսուի թէ ցարդ վաճառուած է աւելի քան 500 նուիրատոմսեր, որոց իւրաքանչիւրին գինն է մէկ տոլար։

ՀՐԱՒԷՐ

Այս երեկոյ ժամը 8ին ,Ազգ Նորակազմ Հոգաբարձութիւնը քաղաքիս և շրջակայ Հայերն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ ի Քրամըրսի Հօլ, 23րդ Փողոց, 6րդ Ավընիւի մօտ։

Հոգաբարձութիւնն այս ժողովոյ պիտի ներկայացնէ իւր պատրաստած մէկ կանոնագրութիւնն, որով Եկեղեցւոյ պաշտօնէից, Հոգաբարձութեան ու ժողովրդեան իրաւանց և պարտուց պայմաններն ու սահմանները կը գըծուին։

Անհրաժեշտ է որ ամէն Հայ փութայ ներկայ գտնուիլ այս կարևոր գումարման։

'Ի դիմաց Ազգ. Հոգաբարձութեան
Փոխ-Քարտուղար
Մ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ

ՏԻԳՐԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամէն Շաբաթ օրեր,

ՏԻԳՐԻՍ Հրատարակչական Ընկերութեան կողմանէ։

Յ. ՂՈՒՄՐԻԿԵԱՆ, ... ԳԱՆՁԱՊԵՏ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՈՒ ՔԱՆԱՏԱՑԻ ՀԱՄԱՐ	Տլ.	Սթ.	ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ	
Տարեկան	1	50	Տարեկան	10 ֆրանք.
Վեցամսեայ		75	Բաժանորդագին ԿԱՆԽԻԿ	
Եռամսեայ		40	վճարելի է միշտ։	

Ծրար կամ նամակ ուղղել հետեւեալ հասցէին՝

To the DICKRIS PUBLISHING CO., 628 Third Ave., New York City.

Entered at the Post Office at New York as Second Class Mail Matter.

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, ՇԱԲԱԹ, ՅՈՒՆՎԱՐ 8 1898.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴԵՐ

Մեր Պատ. գործակալներէն կը խնդրուի որ հաճին իրենց հաշիւներն յղել մեզ մինչև Դեկտ. 31, 1897, որպէսզի մենք ալ կարենանք մեր հին հաշիւներն գոցել՝ կարելի եղածին չափ շուտ։

Տեղական թղթատարութիւնն՝ մեր ըրած կրկին բողոքներուն վրայ, պաշտօնապէս խնդրած է մեզմէ հաղորդելիրեն մեր այն բաժանորդաց անուններն և հասցէներն որք ատենին կամ բնաւ իրենց թերթեր չեն ստացած վերջի շաբաթներ։ Կը խնդրենք ներկայիս մեր այն բաժանորդներէ, որք պատճառ մ'ունին բողոքելու ՏԻԳՏԻՍԻ չհասնելէ մասին, հաճին լուր տալ մեզ, որպէսզի կարենանք միանգամ ընդմիշտ դարմանել տալ այս դժուարութիւն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Արդի սերունդը վերջին ծայր զարմանալի դարձած է, այնպէս որ ՂԱԶԱՐՈՍԸ յարուցանելու համար երեք օր իսկ չի կրնար ոպասել։ Ուղած ատեննիս վեց կամ եօթը ժամու մէջ կը մեռցընենք և կը յարուցանենք, մանաւանդ մեծ մարդերը. Սոցա լոկ գլխացաւը սաստիկ ջերմի կը փոխենք, դժուարամարսութիւնը վտանգաւոր սրտի հիւանդութիւն կը լլայ, և հանդարտ քունը՝ մահ։ Երբ աշխարհիս ելեքտրական երակները չարժիլ կըկսին, ինչե՞ր չենք կրնար սպասել։ Խեղճ Պիզմարք քանի քանի ամգամ մեռաւ և ողջացաւ. սակայն ասոր մահուան համար աղօթողներ շատ են. դեռ երկայն կապրի, որպէսզի իր կենաց նիւթական և բարոյական այլաշրջումն տեսնէ։

Եթէ Գերմանական ամպոտ երկինքէ աչքերնիս նիսի ջինջ հորիզոնը դարձնենք, հոն ևս կը տեսնենք ծերունի մը, որ գերեզմանի եզերքը կեցած է պողդոջուն։ Մր. Կլատսթօնը կակնարկենք, որոյ առողջութիւնը անգոհացուցիչ է այժմ։ Որչափ ալ իր ազգականներ կուզեն ծածկել այս տխուր իրողութիւն, սակայն յայտնի կը տեսնուի թէ "Մեծ Ծերունին" տալիներու ծանրութեան տակ ծռած է։ Նոր տարիի օրը եկեղեցիին մէջ քալելու համար ստիպուած էր նստարաններուն կռթնիլ։ Իւր աչքերն տըկարացած են ու լողութիւնն փնասուած։ Մարդկային գործարաններն կը հալին ու կը հալին ամէն օր։ Ամէն բանի վերջ մը կայ։ Երբ մահը կը մօտենայ տարիներու ընթացքին մէջ, օգուտ մը չունի եթէ ծեր կիյյոմին պէս ամէն օր կովի մը գլուխ խաչել տալով անոր ջուրին մէջ լուացուինք։

Եթէ պահ մը Պոսֆորի ափերն թռինք, հոն ալ տարբեր ծերունի մը կը գտնենք, որոյ ներքին գործարաններն հալած և մաշած են, և որ դեռ կը շարունակէ ապրիլ։ Այս ծերունին Տաճկական կառավարութիւնն է։ Եօթանասուն տարիէ իվեր բժիշկները յոյսերնին կտրած են անկէ. բայց կ'ապրի տակաւին։ Արդեօք Հայոց արիւնին մէջ լոգնալով վերստին կեանք առաւ. բայց բարեբաղդաբար Տաճկաստանի համար ոչինչ օգուտ ունի. պէտք է մեռնի նա, և հիմակուան քիչ մը կեանք առնելը հոգեարի մը վերջի պահուն առած "հոգեդարձ"ի երևոյթին կը նմանի միայն։ Հայր Ասէնթ, Գալիացի հռչակաւոր քարոզիչը զուրցեց անգամ մը "կրօնք մը հաստատելէ աւելի զայն բարեկարգելու համար մեծ հրաշք մը կուզէ"։ այսպէս ալ նոր Տաճկաստան մը կանգնելու համար պէտք չկայ այնչափ մեծ հրաշքի մը որչափ կայ Թուրքիոյ մէջ բարենորոգում մտցնելու համար։ Հրաշքներու դարը անցած է ապաքէն. Թուրքիան բացառութիւն չի կրնար ըլլալ։ Եթէ մօտէն քննենք, յունական պատերազմն ալ Տաճկին դրական օգուտ մը չբերաւ։ Կրետէն իր ձեռքէն ելած է արդէն։ Անցեալ շաբթու ուղեց պայմանաժամին լրացած 4500 զինուորներուն տեղ նորեր ղրկել ի Կրէտէ, բայց Կառավարութիւններն թոյլ չը տուին իրեն։ Այս կը յայտնէ թէ ինչ որ ըլլայ, այդ Կղզին Տաճկի լծին տակ չպիտի իյնայ նորէն։ Միւս կողմէն Յունաստանէ առնելիք պատերազմական տուգանքը իր քսակն չպիտի մտնայ, որով իր ըրած ծախսերն չի պիտի կրնայ գոցել։ Ռուսիայ իր առնելիքները կը պահանջէ. անցեալ օր Տաճիկ Կառավարութիւնն ուղեց Օսմանեան պանքայէն 200,000 ոսկիի փոխառութիւն մը կնքել, բայց Ռուսիոյ և Գալղիոյ Դեսպաններն բողոքելով արգիլեցին այդ փորձ։

Երկու շաբաթ առաջ Տէրութիւնք որոշեցին Զէյթուն մէյմէկ հիւպատոսներ ղրկել, որպէսզի հոն եղած խնդիրներուն դիւրութեամբ տեղեկանան։ Այս գուցէ առաջին քայլ մ'է պէպի անկախութիւն. արդեօք զէյթունի կուսէն Հայաստանի ազատութեան ձիթենիի ծա՞ռը պիտի բուսնի. Իտալացիներուն պէս ըսենք "ո՞վ գիտէ"։ Թուրքը Ալէքսանտրէդի մէջ որոշած է զօրանոցներ հաստատել, արդեօք ինչ՞ պատճառաւ. միթէ Զէյթունցիներէն նորէ՞ն վախկայ։ Բայց թերևս Աւստրիական մարտանաւերն եթէ անգամ մը ևս Մերսինը կրակել սպառնան, Տաճիը կը մտածէ իր զրահաւորներուն Ալէքսանտրէդէն զօրութիւն և օգնութիւն հասցնել զանոնք իր ջուրերէն վանելու համար.—ո՞վ գիտէ։

Վիէննայէ կիմանանք թէ Մակեդոնիայի մէջ կը կարծուի թէ գարունն մեծ խառնակութիւն մը պիտի բերէ այդ երկրին։ Տաճկի Պուլկարիոյ սահմանագլուխը ղրկած զօրութեան աղէկ նշանակութիւն չի տրուիր։ Կը խօսուի թէ Ֆէրտինանտ իշխանը նոր յատակագիծներ չինած է Մակեդոնիայի համար։ Այդ երկրին նիւթական կարողութիւնն աղէկ վիճակի մէջ չըլլալով, ժողովուրդը դըժգոհ է իրմէ, և կը կարծուի թէ տեսակ մը ժողովրդականութիւն շահելու համար, ու ժողովրդին ուշադրութիւնը ներքին գործերէ վրիպեցնելու համար, երկրին մէջ յեղաշրջում մը յառաջ պիտի բերէ։

Շաբթուս սկիզբը մեծ զարմանքով լսեցինք թէ Անգղիան իր նաւային պահեստի զօրութիւնը դրօշակի տակ կանչած է, և թէ մտադիր է Զինաստան զինուոր ղրկել Քանատայի ճամբով. Զարմանքնիս աւելի մեծ եղաւ երբ իմացանք որ Փոռթ Առթրի մօտ անգղիական մարտանաւ մը Ռուսականի մը վրայ կրակ ըրած է. Որչափ որ ալ այս մտայոյզ լուրերը անհիմն էին, բայց մոքէ հանելու չենք թէ Խաղաղական Ովկիանոսի մէջ տեղի ունեցած թատերախաղը մէկ վայրկեանէ միւսը կրնայ տխուր և արիւնոտ ողբերգութեան մը փոխուիլ. Տարակոյս չկայ որ Անգղիան Փոռթ Համիլթըն և Փոռթ Լաղարէթը պիտի առնէ. միւս կողմանէ Ռուսիան պատրաստութիւններ կը տեսնայ. Վերջերս Սան Ֆրանսիսքոյէն 12,000 թօնս նպարեղէն և Զիքակոյէն ալ 10,000 թօնս աղուած կովի միս և հրազէնի մը գործարանէն 10,000 Վինչէսթրի հրացան ու ըսդ բաւականին փամբուշտ ապսպրեց, ասոնց ամէնը, կարճ ժամանակուան մէջ Վլատիվոսթօք յանձնուելու պայմանաւ. Լաւ գիտեմք թէ այսպիսի պաշար մը եթէ միայնակ Վլատիվոսթօքի զօրանոցին համար է, տասը տարուան կը բաւէ, և որովհետև ռուսական գանձը այնչափ փայլուն վիճակի մէջ չէ որ տասը տարուան պաշար մէկէն գնէ, ուրեմն բացարձակապէս պատերազմի պատրաստութիւն է այս, և այսպէս կը հասկցուի ռուսական լրագիրներու ընդհանուր լեզուէն. Անցեալ օր Նովոյէ Վրէմիա կը գրէր "Կամ պէտք է որ Անգղիա ներկայ կացութիւնն ընդունի և ապագայի մէջ Ճաբոնի հետ նիզակակցութիւն մը կազմէ, և կամ խօսքով ու գործքով Զինաստանի բաժանման մասնակցի"։ Երկբայութիւն չի կայ այս լեզուին մէջ։

Գերմանական Միսիոնարներ նորէն չինական նահանգի մը մէջ նախատինքի և գէշ վարման ենթարկուած են. Պառոն Հայգինկ, Փէքինի գերմանական դեսպանը, անմիջապէս պահանջեց որ նոյն գաւառին կառավարիչը պաշտօնանկ ըլլայ և միւս յանցաւոր պաշտօնեաներն ալ պատժուին. Չինական կառավարութիւնը թէև հնազանդեցաւ, սակայն հիմակ աւելի ուժով ընթացք մը կը բռնէ. Լի Հընկ Զանկ յայտարարեց թէ Երկնային Կայսրութեան և ոչ մի մասը Եւրոպացւոց ձեռքը պիտի անցնի. Ըստ երևոյթին Անգղիան Զինին քաջալերութիւն կուտայ. կը մնայ գիտնալ թէ ապագային ով պիտի Զինացիին գլխու մաղէն բռնէ ու քաղաքականութեան մէջ առաջնորդէ։

Հետաքրքրաշարժ դէպք մ'էր անցեալ օր Փարիզի մէջ, երբ որ Վոլթէռի և ժ. ժ. Ռուսոյի գերեզմաններն որք Փանթէօնի մէջ են, կառավարութեան կողմանէ ընտրուած յանձնախմբի մը ներկայութեամբ բացուեցան, Վոլթէռի գլուխը մարմնէն զատուած էր, և երբ որ Մ. Պէռդըլօ գլուխը բռնելով իր բնական տեղը դրաւ, գտնուողները զարմացան թէ կմախքը ո՛րչափ կը նմանէր Վոլթէռի նկարներուն։

Շատեր կան որոնք կը կարծեն թէ, Հայկական խնդիրը մեռած է. եթէ մեռած ալ կարծուի, պիտն գայ սակայն օր մը յորում այս մեռելին գերեզմանն ալ Վոլթէռին ու ժան ժաք Ռուսոյինին պէս պիտի բանան, այս տարբերութեամբ որ Հայոց խնդրոյն գերեզմանէն կմախքի տեղ կենդանի թաղուած մեռեալ մը պիտի ելնէ, որն որ կեանք առնելով պիտի ապրի նորէն, որովհետև ազգ մը և ազգային խնդիր մը երբէք չեն մեռնիր։

ԵՐԳ

Տէ՛ր խմբագիր, ես կարդացի,
ՏԻԳՐԻՍ թերթիդ տողերը,
Ուշադրութեամբ մտածեցի,
Գտայ հին նոր լուրերը։

Նիւթ մը գտայ և խորհեցայ,
Գրեմ վրան թէ ինչ՞է էր,
Միւս ցաւերն ես մոռացայ,
Զի այն նիւթը չատ պէտք էր։

Երկու տարիներէ ասդին
Հայ ընտանիք կը գաղթեն,
Աղջիկ տղայ այր և կիներ
Երիտասարդ ու ծերեր։

Եկան նաև վարդապետներ,
Տէրտեր երեց պատուելի,
Սկսեցին ջերմ քարոզներ,
Առաջուանէն աւելի։

Ասոնք տեսան լսող չի կայ,
Իրենց բոլոր խօսքերուն,
Խորհեցան թէ ինչ՞ հնար կայ,
Թէ ինչ՞ պէտք էր Հայերուն։

Զա՛ւակս, ինձ ըսաւ մէկը
Քանի՞ տարի է հոս ես,
Կարգուելու ունի՞ս հոգը,
Զի ուզածդ կը գտնես։

Աղուոր համեստ Հայու աղջիկ,
Օր ըսդ որէ կը գաղթեն,
Ինչո՞ւ չառնեք ձեզի կնիկ,
Որ մեզ համար աղօթեն.

Քիչ մնաց որ խելքս տաներ,
Մեր մօրուքով կղերը,
Ծուխ մը ևս աւելցներ
Ցուսալով իմ փողերը։

Ահա՛, այսօր կուգամ առաջ,
Այս խնդիրն պարզելու,
Աղ'ջիկ, չառնես չփորձածդ,
Երբ միտք ունիս ապրելու։

ԵՐԱՆՈՍ

ԱՌ ԿՈՑՍՆ

Սրտիս իմէջ կայ բոց մը վառ,
Որ գիս վառէ, մաշէ խոպառ.
Ո՛հ, ինչ է այն, գիտե՞ս, ո՛վ կոյս,
Որ սպառէ բոլոր իմ յոյս։

Գիտե՞ս, ի՛նչ է այն որ ինձ միշտ
Ցուսոյ տեղ տայ անհուն մի վիշտ.
Սիրտը կուսին փափուկ ու նուրբ
Երբ կը մերժէ իմ սէրն սուրբ։

Նայաք Գ. Թ.

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄ

Կ'երևի թէ կ'ուզուի որ մեր յոյժ բազմազբաղ ժամանակներէն՝ թան կագին վայրկեաններ զոհենք երբեմն ամենաչնչին խնդիրներու խեղաթիւրմանց հերքումներ գրելու, այլ՝ նկատելով որ Ամերիկայի ժողովուրդը երբեմն գրուածները կրնայ միակողմանի դատել՝ հարկ կը համարիմ հրապարակի վրայ երևցած սխալ լուրերու մասին երկու խօսք ըսել։ 1. Եփրատ թերթի թիւ 13ի մէջ (Դեկտ. 24), երկտող մանրալուրի մը կերպարանքին տակ Միքայէլ Թոփանէլեանի մի "արդար զայրոյթ"ը կ'պատկերանայ, վասն զի իր անուամբ երկու նամակներ եկած են Վեհ. Հայրիկէն և ես իրեն չեմ յանձնած. Որպէս զի մոքեր չ'գայթակղին՝ հարկ կը համարիմ հաղորդել իրողութիւնը.— Ցիշուած նամակներէն մին պաշտօնական էր, ուղղեալ առ "Ատենապետ Պատ. Հոգաբարձութեան Ուստրի", և ես իբր նախագահ այդ հոգաբարձութեան՝ իրաւունք ունէի ըստ օրինի ստանալ, բանալ և յանձնել զայն նոր Ատենապետին. Պաշտօնական պաշտօնէի մը ձեռք պաշտօնական նամակ չի յանձնուիր. Իսկ երկրորդ նամակը որ իմ նամակիս ծոցին մէջկը գտնուէր՝ այո՛ անհատական էր, թէպէտ Թոփանէլեանի ատենապետութեան պաշտօնի կիրառութեան վրայ խրատական մէր, և ես, այո՛ չ'յանձնեցի կամ չ'ղրկեցի Թոփանէլեանի, հետևեալը դրելով

Վեհ. Հայրիկին. "ստացայ նաև մի նամակ ուղղեալ առ Պ. Միքայէլ Թոփանէլեան. և խնդրոյն այս կնճռոտ վիճակին մէջ Հայրապետական նամակ մը յիշեալ պարոնին ձեռքը յանձնել վախնալով, զի մի գուցէ այդ նամակը քար գայթակղութեան և զէնք խռովութեան լինի, յանդգնեցայ՝ 'ի սէր Ազգային Եկեղեցւոյ արժանապատուութեան՝ մեղանչել հաւատարմական օրինաց և չ՝յանձնել զայդ նամակ Պ. Մ. Թոփհանէլեանի, ... Ձեր Վեհ. հրամանին կ՝սպասեմ, և պատրաստ յանձնելու զայն իւր տիրոջ՝ եթէ այդ լինիր Ձեր Ս. Օծութեան հրամանը (պաշտօնագիր թիւ 151). ուստի կըսպասեմ Նորին Վեհափառութեան հրամանին. միայն թէ շատ տխուր գաղափար կ՝ստանամ այն միջնորդ պարոններուն ազնուութեան աստիճանին վերայ որք միայն Հոգաբարձութեան ժողովին մէջ անցած եղարձած խընդիր մը՝ Թոփհանէլեանի պէս մէկու մը ականջը կը հասցնեն. ևկը հաստատուիմ իմ վերջին պաշտօնական շրջաբերականիս մէջ յիշած համոզումիս վրայ՝ Եփրատի մասին.

2. Լօրէնսէն ալ "Պարոյր" կը գրէ Եփրատին (առիթը և օրկանը լաւ գտեր են) թէ ես մի ինչ նամակ գրած լինիմ Խարբերդի առաջնորդին "ամեն պարծենկոտութեամբ"՝ Լօրէնսի Տ. Ստեփան Քահանայի վրայ. Նամակ մը գրուած է արդարև, բայց ոչ ներկայացուածին պէս. Ահաւասիկ գրուածին համառօտ բովանդակութիւնը.

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ նուիրապետական օրէնք է որ ամեն քահանայ որոշ եկեղեցւոյ մը վրայ կ՝ձեռնադրուի և չկրնար մեկնիլ այդ տեղէն. հակառակ պարագային՝ երբ հարկը կ՝ստիպէ թողուլիւր ծուխերը և մեկնիլ ուրիշ Առաջնորդութեան մը տակ՝ պարտաւոր է իր առաջնորդէն թուղթ տանիլ՝ այն առաջնորդին որուն թեմին մէջ պիտի երթայ: Արդ, ոչ Նիւ Եորքի Տ. Վահրամ քահանան և ոչ Լորէնսի Տ. Ստեփան քահանան չունէին այդպիսի գրեր, ես ալ ստիպեալ Ս. Պատրիարքին գրեցի և տեղեկութիւն խնդրեցի անոնց մասին. Ս. Պատրիարքը ինձ գրեց թէ Տ. Վահրամ քահանան կ՝ճանչէ, կրնամ անոր պաշտօն տալ. կսկ Տ. Ստեփան Քահանան չի ճանչնար. և կը յանձնարարէր ինձ անոր թուղթերը քննել: Ստիպուեցայ գրել Խարբերդի առաջնորդ Տ. Պետրոս վարդապետին հետևեալ կերպով. "Տ. Ստեփան քահանան որ 2 ամիսէ 'իվեր Խարբերդէն եկած՝ Լորէնսի և շրջակայից ծխատիրութեան պաշտօնը ստացած է, կը փափաքէի Ձեր Գերապատուութենէն մանրամասն տեղեկութիւն ստանալ այդ քահանայի անցեալին, վարքին և արտասահման գալուն պատճառներուն վրայ, որք ամենքն ալ դեռ մութ և երկդիմի են ինձ համար" (պաշտօնագիր. թիւ 103 14 Սեպտ. 97).—Տ. Պետրոս Վարդապետ ինձ պատասխանած է թիւ 566 պաշտօնագրով (23 Հոկտ.) թէ Տէր Ստեփան իր հարազատ եղբօրորդին է 1883ին ձեռնադրուած, վեց տարի Մեզիրէ պաշտօնավարած, ժողովրդեան սէրն ու համակրանքը գրաւած և այս ինչ այն ինչ պատճառներով Ամերիկայ գալ ստիպուած է. ուստի իմ հովանաւորութիւնը կը խնդրէ անոր նկատմամբ որպէս զի մի՛ գուցէ մատնուի թշուառութեանց:

Կը հրաւիրենք Տ. Ստեփան Հայրը որ ինքն իսկ հերքէ յօդուածագրին գրածը:

3 Յունվար. 1897

Ս. Փրկիչ եկ. Ուստր.

Պաշտօնական թիւ 211.

Աղօթարար Հոգ. Հովիւ

ՄԱՇՏՈՑ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Յիշեալը կը հրատարակենք պաշտօնական հերքմագիր մ՝ըլլալուն համար, ամեն պատասխանատուութիւն թողլով Տ. Մաշտոց Վարդապետին:

ԽԲՄ.

ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

Վաղը Աւետարանական եկեղեցւոյ երէց Պատ. Խազոյեանի քարոզին նիւթը պիտի ըլլայ Գործունէութեան ոգին:

* * *

—Պոլսէն կը գրեն մասնաւոր նամակաւ —Սուլթանը ծանուցեր է թէ Հայ որբերն առնելով Միսիոնարաց և ժողովրդի ձեռքէն, որ անմիջական հսկողութեան ու խնամոց պիտի ենթարկէ: Հայք կը հասկնան անշուշտ թէ ինչ կը նշանակէ այս ընթացք: Այս մասին վիճաբանելու ատեն չէ այժմ. ամեն ազգային լինի Բողոքական թէ՛ Լուսաւորչական միանալու է ներկայ պարագայիս՝ խնամելու համար որբերն այն նահատակց որք զոհ գացին վերջի կոտորածներուն:

* * *

—Սեբաստիոյ Ազգ. Որբանոցի Օժանդակ Ընկերութեան "Գործադիր Ժողովն" Նոր Տարւոյ առթիւ ի նիստ գումարուելով՝ քուէից առաւելութեամբ որոշեց գալ շաբաթ 45.00 տոլար խրկել Սեբաստիա՝ ի նպաստ յիշեալ որբասէր Ընկերութեան: Տեղւոյս Օժանդակ Ընկերութեան կանոնագիրն ու նախորդ տարւոյ տեղեկագիրն իմաստոյ պիտի ներկայացուի յարգոյ հասարակութեան:

* * *

—Թուրքիոյ մէջ Միսիոնարաց խընամքին տակ գտնուած Հայ որբերուն թիւը կը գրեն թէ 3500 է:

* * *

Ազգային Նորեկ Նկարիչ Պ. Երկանեանի Նիւթական օգնութիւն մ՝ըլլալու համար, անոր մէկ ընտիր իւղաներկն —հասկաքաղը— վիճակահանութեան դրուած էր վերջերս 150 տոլ. ի փոխարէն: Այս վիճակահանութիւն, կը լսենք թէ Տիկին Կ. Կիւլպէնկեան իր հովանաւորութեան տակ առած է, և ցարդ վաճառած է արդէն 70է աւելի տոմսեր: Տոմսերուն հատը կը արժէ մէկ տոլար:

—o—

—Էջմիածնէն մասնաւոր նամակով կը գրեն թէ, Վեհ. Հայրիկի դիւանապետ Գեր. Տ. Նահապետեան Վարդապետ Նահապետեան, ինչպէս նաև Վահան Վարդապետ Տէր Գրիգորեան և Վեհ. Հայրիկի քեռորդի, Խորէն Էֆէնտին աքսորուած են Ռուսական տարբեր քաղաքներ:

* * *

Վաղը Արժ. Տ. Վահրամ Քահանայ հոգևոր պաշտամունք պիտի կատարէ սովորական Եկեղեցիին մէջ:

ԱԶԳ

25 ամեայ Հայ երիտասարդ մը որ ծանօթ է տաճկերէն լեզուի, գործ մը կը խնդրէ Նիւ Եորքի մէջ կամ դուրսեր:

Փափաքողք դիմեն Լրագրոյս Խմբագրութեան:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ԾԽԱԽՈՏ ԾԽԵԼՈՒՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՑ

Աշակերտաց շնչառական և մարսողական գործարանաց վրայ ծխախոտի գործածութեան յառաջ բերած ազդեցութիւնն լուսաբանելու նպատակաւ Տք. Մէնսըլսըն 1890ին Սբ. Փէթերսպուրկի գլխաւոր ուսումնարաններու աշակերտաց շրջաբերականներ ղրկելով կարգ մը հարցումներ ըրած էր ծխելու սովորութեան մասին: Իւր ընդունած 5050ի մօտ պատասխաններէն հանած եզրակացութիւնն վերջերս հրատարակած է Վրաչ լրագրոյ մէջ, և որոյ կարևոր մասերն այս անգամ Հայ երիտասարդութեան ուշադրութեանն կը ներկայեմք:

Ռուս Մայրաքաղաքին երկու գլխաւոր կրթական հաստատութեան մէջ գտնուող 1071 աշակերտներէն 556ը զինուորային բժշկական ճեմարանին, և 515ը արուեստագիտական վարժարանին կը վերաբերին:

Առաջիններուն 100ին 54ը ծխող են իսկ վերջիններուն 100ին 47ը:

Մեծամասնութիւնն ծխել սկսած են 16, 17 և 18 տարեկան հասակին մէջ, միջին հաշուով բժշկական աշակերտք օրական 19 սիկարէթ ամէն մի անձ, իսկ արուեստագիտական ուսանողք 22 սիկարէթ առ մէն մի աշակերտ ծխած են:

Տասն սիկարէթ 3 սէնթ հաշուելով հեղինակն միայն բժշկական ուսանողաց ծխախոտի համար մէկ տարուան մէջ ըրած ծախքը 1200 անգղիական ոսկւոյ կը հանէ. գումար մը որ բաւական կը համարի 40 աղքատ ուսանողներ մէկ տարի վայելչապէս հագցնելու համար:

Սոյն 2 հաստատութեանց աշակերտներէն ծխողներն աւելի մեծ մահուան թիւ կը ցուցնեն քան չծխողներն:

Ծխողներէն 100ին 16 հիւանդացած են շնչառական գործարանաց ախտերով, իսկ չծխողներէն 100ին միայն 10ը:

Մարսողական գործարանաց վերաբերեալ հիւանդութիւններ ծխողներէն 100ին 11ը ունեցած են, իսկ չծխողներէն 100ին 9ը: Միանգամայն թէ շնչառական և թէ մարսողական գործարանաց հիւանդութիւններէն վարակուած են ծխողներէ 100ին 9ը, իսկ չծխողներէն միայն 100ին 3ը:

Ընդհանուր առմամբ ծխողներէն 100ին 37 հիւանդացած են այլ և այլ ախտերով, իսկ չծխողներէն 100ին 23: Ծխողներուն մէկ երրորդը 16 տարեկանէն առաջ սկսած են, իսկ երկու երրորդը 16էն վերջը. և ասոնցմէ առաջինները աւելի յաճախ հիւանդացած են քան վերջինները: Առաջիններէն 100ին 45, իսկ վերջիններէն 100ին 32ը հիւանդացած են ևն:

Մեր ընթերցողաց, նամանաւանդ երիտասարդ դասակարգին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք սա կարևոր կէտին վրայ թէ՝ ծխախոտի գործածութիւնը շնչառական և մարսողական կարևոր գործարանները կը նախընտրէ իրր առարկայ իւր վնասակար ազդեցութեան, ու այսպէս քիչ կամ շատ վնասուելովն ուղղակի ճամբայ կը բացուի աւելի վտանգաւոր և մահաբեր հիւանդութեանց թոյներուն կամ միքրոպներուն մարդկային կԱԶՄՈՒԱԾՔԻՆ մէջ մուտ գտնելնուն: Ուրիշ խօսքով- վատառողջ ստամոքս մը աւելի տկար ընդդիմութիւն կընէ կարգ մը հիւանդութեանց միքրոպներուն, ինչպէս են Գոլէրա, Թայֆոիտ Ֆիվըր ևն. քան առողջ ստամոքս մը. նոյնպէս ալ հիւծախտի (վէրէմ) միքրոպներն աւելի դիւրաւ կը պատուաստին տկար թոքերու վրայ և աւելի շուտով կը բեղմնաւորին քան առողջ թոքերու վրայ:

ԱԼԻՍ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Լօրէնս, Յնվր. 4.

Ամսոյս մէկի երեկոյին տեղի ունեցաւ տեղւոյս Գրադարանի երկրորդ տարեդարձը, ժողովրդի փոքրամասնութեան ներկայութեամբ: Սրահը զարդարուած էր ըստ աւուր պատշաճի: Ատենախօսք, Պատ. Սանդուկեան, Պատ. Կիւլեան, Պատ. Սահակ Յովսէփեան և Պատուելի Ճէլալեան թեմին վրայ իրենց տեղերը բռնած էին արդէն: Այս վերջինս 7—8 ամիսէ իվեր քարոզչութեան պաշտօնն ձգած է Պօսդոնի մէջ, բժշկի վկայական առնելու համար: Տեղւոյն Արժ. Ա. Ստեփան քահանան լոկ իր ընտանիքով ներկայ գտնուելու համար հրաւիրուած էր, և երբ վարչութեան անդամներուն հարցուեցաւ թէ ինչո՞ւ Քահանան հրաւիրուած չէր խօսելու, պատասխանեցին ըսելով թէ "չուզեցինք որ այս անգամ խօսի,, . բայց երբ ղգացին սխալը, փոխեցին պատասխանը՝ ըսելով թէ Քահանան իրաւունք ունէր առանց հրաւէրի խօսելու:

Ատենախօսներու Նիւթն գրեթէ նոյնն էր. ամենն ալ Գրադարանի օգուտները թուեցին ու փաստեցին՝ մոռնալով թէ Նոր Տարի էր այդ օր: Պատ. Սանդուկեան քիչ մը տարբերեցաւ միւսներէն, Տօրայի պատմութենէն մաս մը ու ժողովրդեան անցուդարձներուն վրայ քանի մը խօսք աւելցնելով իր նիւթին վրայ: Երբ դադար տրուեցաւ տասը վայրկեանի համար, պտուղներ և Նոր Տարիի Հայերէն քարտեր բաժնուեցան ժողովրդեան դրամական նուէրներու փոխարէն:

Շրջակայ գրադարաններու վարչութեանց ևս հրաւիրագիրներ ղրկած էին ներկայացուցիչներ խնդրելով այս հանդիսին համար: Նեվէյէն, Լօվէլէն միայն երկու պատգամաւորներ եկած էին, որոնց առաջինն քանի մը բոպէ խօսելով շնորհաւորեց Գրադարանի Միութիւնն ու յաջողութիւն մաղթելով վերջացուց իր խօսքն: Բայց երկրորդը կը ցաւիմք ըսել թէ չի կըրցաւ գոհացում տալ իր կոչման:

Այս հանդիսի մէջ Օր. Հայկանոյշ, որ 7—8 տարեկան Սեբաստիացի սիրուն աղջիկ մ՝է, ընտիր ոտանաւոր մը արտասանեց մեծ յաջողութեամբ և բուռն ծափայարութեան արժանացաւ: Իսկ Պատ. Սանդուկեանի 5—6 տարեկան դուստրը մի Անգլիերէն զուարճալիք արտասանեց: Ժողովուրդը այս վերջինն ալ մեծ ոգևորութեամբ ծափահարեց առանց սակայն անոր ըսածներէն բան մը հասկնալու: Եթէ հովուի մը զաւակներն Ամերիկացիի հոգւով ու լեզուով մեծնան, ի՞նչ բաղդի պիտի արժանանայ արդեօք ժողովրդի զաւակը...:

Եփրատի 14րդ համարուն Պարոյր ստորագրութեամբ հրատարակուած այն լուրը թէ՝ Լօրէնսցիք միանալով Տէր Ստեփան Քահանային կը բողոքեն Մաշտոց Վարդապետի ընթացից դէմ ու բացատրութիւն կը պահանջեն, բոլորովին անհիմն է: Հոս գրեթէ ոչ ոք գիտէ այդպիսի խնդիր մը:

Զ. ՆԵՐԿԱՐԱՐԵԱՆ

Լորէնս, Դեկտ. 26.

Անցեալ ուրբաթ երեկոյ, քաղաքիս Հայոց սրահին մէջ նուագահանդէս մը տրուեցաւ Փրովիտէնսի երաժշտական խմբի կողմանէ: Ցայտագիրը, որ անգղիերէն տպագրուած էր, կը պարունակէր թէ՛ հայկական, թէ՛ ամերիկեան և թէ՛ թրքական շատ մը կտորներ: Ժամը 8 ուկէսին հանդէսը սկսեց "բամբ որոտան"ով՝ որ որոտումով լեցուց թէ սրահը և Հայ հանդիսականաց սըրտերը:

Թրքական Սէլամիէ մը նուագուելէ վերջ Տիկին Սարկաւագեան երգեց "Սասուն, Սասուն քաջաց գաւառ" երգին անգղիերէնը իր գեղեցիկ ձայնով, որ մեծ տպաւորութիւն թողուց ժողովրդի վրայ:

Հիմի է՞լ լռենք, Տալորիկը, և էլ Քափիթէնը նուագուելէ վերջ, Տ. Սարկաւագեան երգեց առանձինն "Մայր Արաքսի"ն որ նմանապէս լաւ ընդունելութիւն գտաւ:

Նուագածոյ խումբն խիստ յաջող կերպիւ կատարեց իր պաշտօնն այդ երեկոյ։ Սոքա վերջի երկու տարուան մէջ կարծուածէն աւելի յաջող դիրք մը կշռած են գրաւել։

Ցաւալի կէտն էր միայն այս հանդէսի մէջ հանդիսական ժողովրդին փոքր թիւը, որուն համար Տ. Սարկաւագեան խմբին կողմէ ցաւ յայտնեց՝ բեմէն խօսած ժամանակ։ Ատենախօսը այս առթիւ աւելցուց թէ նիւթական շահու համար չէր որ այս հանդէսներն կը տրուէին, և թուեց այն օգուտներն որոնք կրնային ակընկալուիլ այսպիսի նուագահանդէսներէն։

Տթք. ճէլալեան ի դիմաց հանդիսականաց շնորհակալութիւն յայտնեց՝ յուսալով որ յաջորդ անգամին խումբն աւելի պիտի քաջալերուէր Լորէնսէն։ Հանդէսն փակուելու վրայ էր երբ Պ. Կ. Թաշճեան խօսք առնելով դիտել տուաւ թէ հանդիսականաց նուազութիւնը Լորէնսի Հայոց համար պակասութիւն մը չէր, այլ յանցանքն վերագրեց օրուան հանգամանքներուն։

Հանդէսն փակուեցաւ ժամը տասն ու կէսին և հանդիսատեսք մեկնեցան գոհ տպաւորութեան տակ։

*

Ըսթէմֆըրտ, 3 Յունվ.

Անցեալ Երկուշաբթի Նիւ Եորք գտնուելով պատեհութիւն ունեցայ ներկայ ըլլալ Բերրիի Երիտասարդաց Ուսումնական Ընկերութեան ժողովին, որ տեղի ունեցաւ անհատի մը տան մէջ։ Ներկայ էին անդամներէ շատերն, որոց ամէնն ալ ուրախ էին բացի մէկ անդամէն, որ ինքզինքը միապետական կանուանէր։ Այս անձ՝ Գ. Խ. սկիզբէն մինչև վերջ քար մը գայթակղութեան դարձաւ։ Երբ իւր և ուրիշ անդամի մը միջև վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ կանոնագրութեան մասին, Գ. Խ. չի կրնալով համբերել՝ իր վրէժը լուծեց Ընկերութեան հաշուեգրքէն, զոր առնելով Ատենադպրի սեղանին վրայէն կտոր կտոր ըրաւ անլուր հայհոյութիւններով, զորս չէ կարելի կրկնել։ Եթէ այս դէպք անհատի մը տանը մէջ տեղի ունեցած չըլլար, անկարելի է ըսել թէ հետևութիւնն ծանր պիտի լինէր։ Հակառակ այս միջադիպի յարուցած չփոթութեանց ժողովն շարունակեցաւ Տ. Վահանեանի նախագահութեամբ, ու որոշեց արտաքսել զԳ. Խ. ի պատիժ իր անվայել ընթացից։

Զ. Ա. Բ.

Միլֆորտ, Մասս. Յունվ. 3

Ինչպէս Հայ գաղթականութիւնն Ամերիկայի ամէն կողմ ցրուած է իբր նմոյշ, այնպէս ալ հոս կը կազմէ փոքր թիւ մը, աւելի քան 12 անձերէ բաղկացեալ։ Ասոնց մէկ մասը կոչիկի, և մնացեալք երկաթի գործարան կը գործեն։ Տարիէ միվեր է որ Ընթերցասիրաց անունով ընկերութիւն մը կազմակերպած ենք. միութեան նպատակը ինքնին կը հասկցուի արդէն, որ տեղւոյս Հայոց մէջ ընթերցանութիւնն տարածել է։ Առ այս հաստատած ունի գրադարան մը, որուն մէջ զետեղուած կան մեր ազգային վիպասաններու, բանաստեղծներու և այլ հեղինակաց հեղինակութիւնները։ Միութեանս անդամոց թիւը 11 է, որոց շաբաթավճարի և այլ նուիրատուութեանց արդիւնքով հաստատուած է նաև լսարան մը, ուր ամէն կիրակի երեկոներ կ'ատենախօսուի այլ և այլ խնդիրներու վրայ։

Միութեան տարեշրջանի լրման առթիւ, Դեկտ. 29ի երեկոյին լսարանի մէջ անդամական ժողով մը գումարուեցաւ, ուր ներկայացուած հաշիւներուն համեմատ վերջի տարուոյս մէջ Միութիւնն ունեցած էր 110 տոլար եկամուտ, որով ամէն ծախքեր գոցելէ վերջ, գնած էր 90 կտոր գիրք ու բաժանորդագրուած է հետևեալ թերթերուն. Արմէնիա, Արեւելեան Մամուլ, Մշակ, ՏԻԳՐԻՍ, Եփրատ, Մարտ, Դրօշակ և Հնչակ. Արձագանքը թէև անհատի մը կուգայ, բայց ամէն փափաքող կրնայ կարդալ։

Հաշուէն վերջ քուէարկութիւն կատարուելով նոր պաշտօնեաներն ընտրուեցան.

Ընկերութեանս հասցէն է՝
Ընթերց. Միութիւն, Պօքս 799
Ա. Ը Մ.

Ֆիլատելֆիա, 4 Յունվար

Անցեալ Կիրակի ժամը երկուքին ժողով մը տեղի ունեցաւ ինպատ թանգարանի մը հաստատութեան։ Ատենապետն և ատենախօսն էր Պատուելի Մարգուկէսեանը, որ զմայլեցուց տեղւոյս Հայ գաղթականութիւնը իւր ընտիր խօսակցութեամբը. որոյ նիւթն էր կէս աղգային և կէս կրօնական։ Պատուելին խօսեցաւ նաև թանգարանի մը օգուտներուն ու կարևորութեան վրայ։ Ժողովրդի քուէարկութեամբ թանգարան մը հաստատելու խնդիրն լուծուեցաւ։ Յառաջիկայ ժողովին հանգանակութեան պիտի սկսուի։

Պատ. Մարգուկէսեան երեքշաբթի մեկնեցաւ դէպի Վայթնոփիլա։

Ա. ՏԱՒՐՈՍՅԻ

ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

—Նոխկին Հոգաբարձութիւնն կը լսենք թէ 120 տօլար պարտք մը ներկայացուցած է Նորընտիր Հոգաբարձութեան վճարելու համար։

—Երկու Հայեր դիմում ըրած են Ոստիկանական Յանձնախմբին քաղաքիս մէջ ոստիկան ըլլալու համար քննութիւն անցնելու նպատակաւ։

—Տքթ. Սիւնի իր բնակութիւնն առժամանակեայ կերպիւ փոխադրած է իթիւ 47 Լէնքսինկթըն Ավընիւ։

Ուսթը.—Կարապետ Շուշանեան և Պետրոս Մազկերտեան, ոչինչ պատճառի մը համար, Հինգշաբթի օրը կռուի բռնուեցան թելի գործարանին մէջ. կռիւը հարուածներու փոխուեցաւ քիչ ատենէն, ու Կարապետ Շուշանեան ոստիկանութեան բողոքելով, 30 տօլար տուգանքի ենթարկեց զՊ. Մազկերտեանն։"

—Բարեգործական Ընկերութիւնն Ազգ. Հոգաբարձութեան գիտակցութեամբ մտադիր է քաղաքս հրաւիրել զԱրժ. Տ. Մաղաքիա Վարդապետ 23րդ փողոցի եկեղեցւոյն մէջ պատարագելու համար։

—Անցեալ Կիրակի օր Ազգ. Հոգաբարձութեան հրաւիրանօք Տ. Վահրամ Քհ. Ս. Պատարագ մատոյց սովորական եկեղեցիին մէջ, ու մկրտութիւն մը կատարեց։

—Մանչէսթըրի մէջ (Ն. Հ.) մի քանի Հայեր դրամով թուղթ խաղալու (խումար) ամբաստանութեամբ ձերբակալուած ու բանտարկուած են վերջերս. մեր թղթակից կը գրէ թէ այդ անձինք յաջողած են դիւրութեամբ ազատիլ օրէնքի ձեռքէն։

—Պ. Մ. Մուրատեան, որ դեղարանի մը մէջ կ'աշխատէր, վերջերս իւր շաբաթականները չկրնալով գանձել դատ բացաւ խանութպանին դէմ ու վճռագիր ստացաւ դատարանին կողմէ իր պահանջին համար։

—Պուխարէսթի ծանօթ ազգայիններէն Տքթ. Մարքովիչ որ հմուտ անձ մ'է, քանի մ'օրէ իվեր քաղաքս կը գտնուի։

Հաստատեալ 1854

ՅԱԿՈԲ Խ. ԽԷՐՊԷԿԵԱՆ,
(Ներկայացուցիչ)
ՈՒԻԼԻԷՄ Պ. ՔԷՕՀԼԷՐ ԵՒ
ԵՂԲԱՐՑ,
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Գինիի, Օղիի, ոգելից Ըմպելեաց են.
Թիւ 202, 204 ԻՍԹ 29րդ Փողոց,
ՆԻՒ ԵՈՐՔ, Ն. Ե.

Պատիւ ունի ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ իւր վաճառած ըմպելիքներն ոչ՝ միայն փորձեալ և անխարդախ են, այլ և դիւրամատչելի են ամէն գատակարգի անձանց.

Այս վաճառատան մէջ կը ծախուին Եւրոպական, տեղական, Քալիֆորնիայի և տաճկական ամէն տեսակ ուիսքի, օղի, գինի, շամբանիա, մասթիքայ, գարեջուր, պրանտի, ափսինթ և այլն, իրենց ամեն տեսակներովն։

Փափաքողաց գներու ցուցակը կը ղրկուի առանց ո՛և է ծախքի։

Յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ եւ փութով։ Քաղաքին մէջ ապրանքներն ձրի կը ղրկուին, իսկ քաղաքէ դուրս ղրկուածներուն ծախքը գնողներուն վրայ է։

Ըմպելիներ կը վաճառուին թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր քանակութեամբ, իրենց յատուկ գներով։ (Հօլսէյլ անարիթէյլ)

Մեր յաճախորդք երբ չի հաւնին իրենց գնած ըմպելիքներուն, յանձն կառնենք զայնս փոխել, եթէ պակսած ու ինասուած չըլլան։

Ըմպելիքներ կը վաճառուին չիչով, կալընով, տակառով և յատուկ սնտուկներով որք կը պարունակեն 12 կամ 24 չիշեր։

Դիմել յիշեալ հասցէին կամ
Յ. Խ. ԽԷՐՊԷԿԵԱՆ,
535 ՈՒԷՍԹ 57րդ Փողոց, Ն. Ե.

ՈՒԻՆՏՋԸՐ ՏՐԼ ԸՍԹՕՐ,
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ,
472 3րդ Ավենիւ, Նիւ Եորք։

Յ. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել թէ դեղագիրներ կը պատրաստէ խիստ ժան գիներով։

ՃԻԼԻԲԱ ՀԷՅՆ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Ծխախոտի, առաջնակարգ սիկարի և
Սիկարէթներու
Թիւ 592 3րդ Ավենիւ
Ցիշեցէք ՏԻԳՐԻՍԸ երբ գնէք

ՅՈՐԴԱՆԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԵՒ
ՅԱԿՈԲ ԹՐԹՐԵԱՆ
ՃԱՇԱՐԱՆԱՏԻԱՐՔ
Թիւ 154 Իսթ. 27րդ Փողոց

Պատիւ ունին ծանուցանել արդոյ Հայ հասարակութեան թէ տարեգլխէն սկսեալ ընկերութեամբ վարել սկսած են յիշեալ ճաշարանն, ի թիւ 154 Իսթ 27րդ Փողոց, ուր յաճախորդք պիտի գտնեն խիստ ընտիր կերակուրներ, առաջնակարգ սպա սաւորութիւն և կատարեալ մաքրութիւն։ Գիներն թէև չափաւոր՝ բայց տրուած կերակուրները յանչափս մաքուր և համեղ են։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ՇԱՀԿԱԶԵԱՆ ԵՒ ՍԱՐԱՖԵԱՆ
Թիւ 239 Իսթ 27րդ Փողոց,
ՆԻՒ ԵՈՐՔ։

Պօռտ, Նախաճաշի հետ հաւկիթ կը տրուի միայն 1.75 տօլար։

Պօրտ, Նախաճաշը առանց հաւկիթի, միայն 1.50 տօլար։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳԻՏԱՐԱՆ
9երորդ տպագրութիւն
Մաքսուէլ Սըմբըվիլ.
Հրատարակիչ

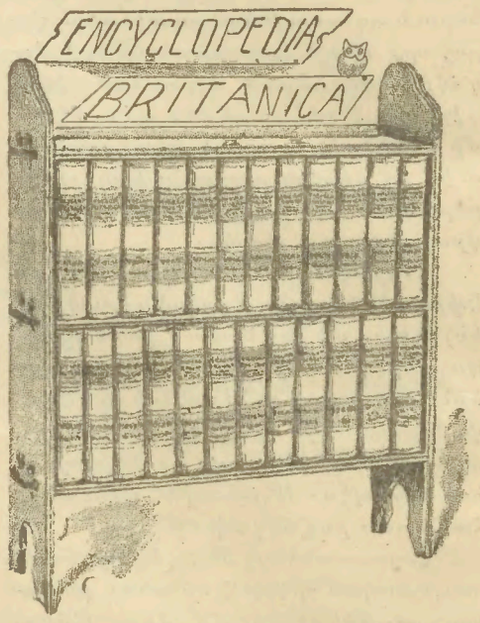

Այս անզուգական գործն կը վաճառուի բաժանորդագրութեամբ միայն. իւրաքանչիւր հատորն կարժէ 2.50է մինչև 4 տօլ, կազմի տեսակին համեմատ։ Մէկ հատորին գինն վճարուի մը կը ղրկենք բոլոր հատորներն, պայմանաւ որ մնացեալներուն գինն վճարուի մաս առ մաս ամիսը տալով մէկ հատորի գինն միայն։

Բացատրութեան պէտք չունի այս համագիտարանն՝ որ կը բաղկանայ 25 մեծադիր հատորներէ, և կը պարունակէ 7000 պատկերներ ու գունաւոր աշխարհացոյց քարտէզներ։

Թանգարան մը կատարեալ չէ առանց համագիտարանի։ Որ և է երկրի, նիւթի, անհատի, և կամ խնդրի վրայ տեղեկութիւն առնել փափաքող մը համագիտարանի դիմելէ զատ ուրիշ կերպով չի կրնար գոհացում տալ իր մտաց։ Համագիտարանը ահագին թանգարան մ'է ինքնին։ Նոր Տարիի համար ամենէ ընտիր նուէր մ'է այս համագիտարանն։

ՀԻՐԶՕԼԱ
ՄԱԶԻ ԴԵՂ

կը զօրացնէ, կը մաքրէ, կը փայլեցնէ մազերը ու թափելը կը դադրեցնէ։ Կը բուժէ նաև մորթի հիւանդութիւնն ու կը մաքրէ թեփերը։

Միանգամ փորձել բաւական է սա դեղին արժէքը գիտնալու համար, որ արևելեան խոտերէ պատրաստուած է յոյժ հաճելի մի հոտով։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն քով։

Գին 50 Սենթ միայն։

Կարելի է ստանալ նաև Հայկական դեղարանէն — ի թիւ 472 3րդ Ավենիւ, Նիւ Եորք։